

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

„МИТ У ПОЕЗИЈИ ЉУБОМИРА СИМОВИЋА”

Кандидаткиња: мр Александра Томић

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију 06. 11. 2020. – 09. 11. 2020. Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>Др Ђорђе Деспић, ванредни професор за ужу научну област Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, Филозофски факултет у Новом Саду, председник комисије, изабран у звање 1. 9. 2018.</p> <p>Др Предраг Петровић, ванредни професор за ужу научну област Српска књижевност са јужнословенским књижевностима, Филолошки факултет у Београду, члан комисије, изабран у звање 25. 10. 2016.</p> <p>Др Наташа Половина, доцент за ужу научну област Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, Филозофски факултет у Новом Саду, члан комисије, изабрана у звање 16. 04. 2015.</p> <p>Др Сања Париповић Крчмар, ванредни професор за ужу научну област Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, Филозофски факултет у Новом Саду, ментор, изабрана у звање 15. 06. 2020.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Александра, Чедомир, Томић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 29. 12. 1987. Зрењанин, Република Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив</p> <p>Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду; Српска књижевност и језик; Мастер професор српске књижевности и језика (србиста); Наслов завршног рада: „Религиозне представе у поезији Љубомира Симовића” (2012)</p>

4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија

**Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, школска година 2012/2013.
Језик и књижевност (модул: књижевност)**

5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране:

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

МИТ У ПОЕЗИЈИ ЉУБОМИРА СИМОВИЋА

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са знаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација „Мит у поезији Љубомира Симовића” има укупно 235 нумерисаних страница и 129 референци литературе. Садржи следећа поглавља: Кључна документацијска информација; Садржај (1-2); Апстракт на српском језику (3-4); Апстракт на енглеском језику (5-6); Увод (7-10); **I** Теоријско одређење мита; 1. Преглед литературе (12); 2. Методолошки оквир истраживања; претходна сазнања о миту у књижевности (13-17); 2.1. Аисторичност мита (17-18); 2.2. Целовитост мита (18-19); 2.3. Цикличност мита (19-21); 2.4. Ритуалност (21-22); 2.5. Архетипско искуство (22-23); 2.6. Свет слика и симбола (23-25); 2.7. Гротеска (25-26); 3. Теоријска мисао Нортропа Фраја (26-27); **II** Песнички микросвет Љубомира Симовића (28); 1. Стваралаштво Љубомира Симовића (29-30); 2. Љубомир Симовић у контексту савремене српске поезије (30-32); 3. Кључне тачке поезије Љубомира Симовића (33-34); 3.1. Симовићев синкретизам (34-36); 3.2. Специфичан језички израз (36-41); 3.3. Особеност песничке слике (41-42); 3.4. Поступци онеобичавања (42-51); 3.5. Поларизација у поезији Љубомира Симовића (51-52); 3.6. Симовићева песничка симболика (52-53); 3.7. Песничка географија (53-55); 3.8. Време у поезији Љубомира Симовића (55-57); 3.9. Традиција у поезији Љубомира Симовића (57-58); 3.10. Религија у поезији Љубомира Симовића (58); 4. Преглед литературе (58-62); 5. Корпус (62-66); **III** Мит у поезији Љубомира Симовића (67); 1. Анализа корпуса (68-74); 2. Национални мит у поезији Љубомира Симовића (74-76); 2.1. Светосавски мит у поезији Љубомира Симовића (76-92); 2.2. Косовски мит (92-95); 2.3. Жена и мит (95); 2.3.1. Анонимне жене у Симовићевом песништву (96-119); 2.3.2. Жена над женама у поезији Љубомира Симовића (120-122); 2.4. Мушкарац и мит (123-129); 2.5. Народ (колектив) и мит (129-140); 2.6. Србија и мит (140-149); 2.7. Личности и дела српске културе у поезији Љубомира Симовића (149-152); 2.8. Осврт (152-153); 3. Хришћански мит у поезији Љубомира Симовића (153-154); 3.1. Старозаветни мит (154-168); 3.2. Новозаветни мит (168-185); 3.3. Појединац и религија (186-201); 3.4. Осврт (201); 4. Грчки мит у поезији Љубомира Симовића (202-223); **IV** Закључак (224-227); **V** Литература (228-235).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У поглављу (УВОД) кандидаткиња је прегледно и систематично представила основне циљеве свог истраживања. Указано је на свеprisутну актуелности проблема транспозиције, тј. преобликовања мита у савремени контекст, што је један од најчешће коришћених песничких поступака у 20. веку, али и у уметности уопште. Љубомир Симовић, један од најзначајнијих савремених српских песника, тематизује мит у својој поезији и тиме твори своју поетику митологизовања. Дефинисан је предмет истраживања и истакнут истраживачки корпус који чини целокупно Симовићево песничко дело. Сагледане су главне хипотезе и методе истраживања, структура докторске дисертације и сврха истраживања. Кандидаткињино уводно објашњење избора теме и примарне грађе, потврђује да је кандидаткиња промишљено одабрала иницијалну тачку за свеобухватну дијахронијску и синхронијску анализу недовољно проученог књижевнотеоријског феномена у историји српске књижевности 20. и 21. века.

У I поглављу (ТЕОРИЈСКО ОДРЕЂЕЊЕ МИТА) даје се преглед постојеће литературе о миту, а потом су предочена претходна сазнања о миту у књижевности и постојећа одређења мита у оквиру проучавања књижевности и лингвистике. Указано је на различит однос према миту у појединим историјским периодима, а потом детаљно анализирани опште одлике мита значајне са становишта савремене књижевности: аисторичност, целовитост, цикличност, ритуалност, архетипско искуство, свет слика и симбола, гротеска, као и теорија модуса Нортропа Фраја, теорија архетипског значења: апокалиптичке, демонске и аналогичке слике и теорија митова Нортропа Фраја. Оваквим прегледом који је кандидаткиња начинила увиђа се значај и континуирано присуство овог феномена у књижевности. Утемељење у теоријској мисли добро је полазиште за сагледавање савремене поетике митологизовања.

У II поглављу (ПЕСНИЧКИ МИКРОСВЕТ ЉУБОМИРА СИМОВИЋА) првобитно се сагледава и истиче значај стваралаштва Љубомира Симовића у контексту савремене српске поезије. Дефинишу се и научно одређују одлике Симовићевог песничког микросвета са свим карактеристикама које су значајне за приступ миту у поезији Љубомира Симовића. Издвајају се и детаљно анализирају кључне тачке поезије Љубомира Симовића значајне за научни приступ миту у песничком митосу: синкретизам, специфичан језички израз, особеност песничких слика, поступци онеобичавања (несклад форме и садржине, специфична употреба интерпункције, поента, карневализација, гротеска, карикатура и иронија), поларизација, Симовићева песничка симболика, песничка географија, време, традиција и религија у поезији Љубомира Симовића. Кандидаткињино настојање да тумачи ове одлике Симовићеве поезије релевантне за сагледавање односа према миту је оправдано и начињено темељно и на научно релевантан начин, при чему није нарушена тематска хомогеност целокупног истраживачког подухвата. Прегледом постојеће литературе о стваралаштву Љубомира Симовића константовано је да не постоји ниједна студија која је објединила све аспекте мита у његовој поезији, односно није приступано научном тумачењу мита у целокупном песничком митосу Љубомира Симовића. На крају другог поглавља дефинисан је истраживачки корпус. Издвајају се све песничке збирке и све песме у којима се препознаје присуство мита (митски мотиви, митска грађа и сиже, митски подтекст итд.), а које се у наставку докторске дисертације научно анализирају и дефинишу.

У III поглављу (МИТ У ПОЕЗИЈИ ЉУБОМИРА СИМОВИЋА) анализира се корпус кроз табеларни приказ свих песничких збирки и појединачних песама које тематизују национални, хришћански и грчки мит. Корисност овакве класификације је вишеструка.

Овакав вид предочавања грађе кандидаткињи је омогућио да маркира квантитативну заступљеност сваког од поменутих митова и њихову појаву у дијахронијском пресеку у поезији Љубомира Симовића. Уједно се прецизно уочава не само континуитет у тематизовању мита у свим Симовићевим песничким збиркама, већ и преклапање различитих врста мита у појединим песмама. Обим истраживачког корпуса говори о значају мита у поезији Љубомира Симовића. Потом се у овом поглављу, поступно од најзаступљенијег до најмање заступљеног мита, засебно тумаче песме одређене тематике. Овим целинама је посвећена минуциозна аналитичко-интерпретативна пажња. Кандидаткиња полази од националног мита у оквиру којег се издваја светосавски и косовски мит. Како би га сагледала у целини кандидаткиња пажњу посвећује и начинима на који песник приказује жену, мушкарца, народ (колектив), државу Србију, личности и дела српске културе у односу према миту. Транспоноване мита се врши у иронијском модусу, мит постаје подлога за приказивање савремености и актуелних тема. Управо специфична доза ироније, сарказма и гротеске омогућавају савременом читаоцу да препозна дух времена у коме живи. Транспоновани хришћански мит који одликује симовићевска доза ироније, односно иронизација митолошке грађе и свеprisутна десакрализација, приказује угроженост и изгубљеност савременог човека. Огроман расцеп између митског, односно древног и савременог, говори у прилог егзистенцијалној угрожености савременог човека и друштва чији је део. Поменути јаз сведочи и о прекиду континуитета са исконом који је, у поезији Љубомира Симовића и нашој стварности, присутан у великој мери. У песмама које тематизују грчки мит јасно се сагледава тај јаз између митског и савременог. Доследност у коришћењу одређених песничких поступака који се тичу мита у поезији кандидаткиња је могла да уочи једино оваквим разврставањем и поступним истраживањем целокупног песничког дела Љубомира Симовића. Ова поглавља ојачавају тематску хомогеност целокупног истраживачког подухвата.

У последњем IV поглављу (ЗАКЉУЧАК) кандидаткиња је на луцидан и научно релевантан начин представила своје закључке, утемељене на свеобухватној синтези резултата истраживања мита у поезији Љубомира Симовића. Ово завршно (закључно) поглавље уједно представља коначну потврду да је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са СЦИ листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

I Списак радова који припадају проблематици докторске дисертације:

1. Александра Томић, „Симовићев песнички микросвет”, у: Бобаш, К. (уред.), *Лучер, данас, сутра – славистика*. Загреб: Клуб студената јужне славистике А–302, 2013, 293-306.
2. Александра Томић, „Митска светлост у поезији Љубомира Симовића”, *Филолог*, Бања Лука, 21/2020, 396-414.

II Списак радова који делимично припадају проблематици докторске дисертације:

1. Александра Томић, „Апокалипса уметности у корелацијском односу Симовићеве драме Путуюће позориште Шопаловић и филма Турнеја Горана Марковића”, у: *Зборник радова са 7. научно-стручног скупа Студенти у сусрет науци*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, 2014, 28-40.
2. Александра Томић, „Есеји Љубомира Симовића”, у: *Слово*. Ур. Зерина Чопра. Сарајево: Студентска асоцијација Филозофског факултета у Сарајеву, 2014, 108-114.
3. Александра Томић, „Паралелно читање Шантићеве драме Хасанагиница и истоимене Симовићеве драме”, у: *Слово о Алекси Шантићу, Антуну Бранку Шимићу и Зилфакару Зики Џумхуру*. Ур. Дијана Хадизукић, Едим Шатор. Мостар: Факултет хуманистичких наука Универзитета Џемал Биједић, 2015, 77-84.
4. Александра Томић, „Словенски слојеви у Боју на Косову Љубомира Симовића”, у: *Słowiańszczyzna, którą trudno zmienić - stereotypy, przekonania, wyobrażenia*. Wanda Stepniak-Minczewska (ур.). Kraków: Rada Kół Naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2016, 137-144.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Резултати истраживања формулисани су у складу са чињеницом да је кандидаткиња успоставила интегрални увид у питање односа савремених песника према реактуелизацији мита у савременом контексту; комплексног и двосмерног процеса којим се мења и обогаћује модерно песништво а тиме уједно и надограђује наше виђење традиционалног поимања и дефинисања мита. Утемељен је систем приступа грађи заснован на међусобној преплетености идентификационог сегмента, семантичког аспекта, принципа поетског упошљавања митолошког и његовог иновативног преобликовања, као и интертекстуалних релација. Наведени систем као образац за књижевноисторијску карактеризацију и ново читање митског у поетском који се у овом раду предузима, представља истраживање које сажима и реинтерпретира, ревалоризује и поново открива питање подтекста и оригиналност песничког дела.

Упоредном анализом песничких поступака које Љубомир Симовић користи у приступу миту, дошло се до релевантних закључака: 1. да песник митске садржаје транспонује у савремени контекст, у коме се изворни мит мења, тј. прилагођава савременој ситуацији и на тај начин се ствара оригинално песничко дело; управо је овај поступак основа Симовићеве поетике митологизовања; 2. не приказује се оригиналан односно изворни мит у целисти већ песник користи искључиво одређене делове мита (део митске приче, наслов мита, ликове, митске мотиве, симболе, подтекст итд) за приказивање других и другачијих садржаја; 3. транспоновани митски садржаји приказују раскорак од митског и исконског до савременог света и савременог човека; Симовић транспонује мит у савремени контекст најчешће у иронијском модусу, којим се врше тзв. изокретања првобитних датости. Реч је о стварности која је натопљена иронијом, гротеском и супротностима на више нивоа. Тачније, у песништву Љубомира Симовића присутна је иронизација митолошке грађе којом се приказује наша стварност и савремени тренутак у свом најјаснијем огледалу. Резултати истраживања, спроведеног у оквиру кандидаткињиног рада на теми *Мит у поезији Љубомира Симовића*, недвосмислено заслужују да буду оцењени као успела научна синтеза широког спектра књижевнотеоријских и књижевноисторијских тумачења преобликовања мита у савремени контекст. **Закључци, односно резултати истраживања, представљају значајан допринос проучавању српске књижевности и научно су релевантни у мери која потпуно оправдава позитивну оцену докторске дисертације *Миту у поезији Љубомира Симовића*.**

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

У докторској дисертацији под насловом *Мит у поезији Љубомира Симовића* аргументовано су образложени резултати дијахронијског и синхронијског истраживања поетике митологизовања. Избор примарне и секундарне литературе, изведен је у складу са прелиминарним циљевима истраживачког подухвата. Као што су резултати кандидаткињиног рада то и потврдили, пажљива селекција релевантне истраживачке грађе представљала је добру полазну тачку за свеобухватну анализу недовољно

<p>проученог књижевнотеоријског и књижевноисторијског феномена. Резултати истраживања приказани су на логичан, јасан и прегледан начин. Ослањајући се на свеprisутну ремитологизацију и феномен транспоновања мита у савременој српској поезији, кандидаткиња је понудила увид у тематизовање мита, митске приче, митског мотива, митског подтекста и митског симбола у поезији Љубомира Симовића и указала на песничке поступке којима се твори оригинална песничка митологија. Имајући у виду већ сагледано и анализирано присуство мита у Симовићевим драмама, предочавање исте проблемске области у целокупном поетском делу, учињено овом дисертацијом, доприноси интегралном увиду специфичног односа према миту Љубомира Симовића. Тиме је на задовољавајући начин оправдана и иницијална истраживачка теза о нужности обједињења досадашњих појединачних тумачења и новог читања овог феномена. Кандидаткиња је исказала висок степен истраживачке самосталности и иновативности у представљању резултата свог рада. На основу свега претходно наведеног, закључујемо да начин приказа и тумачења резултата истраживања у дисертацији <i>Мит у поезији Љубомира Симовића</i> заслужује позитивну оцену.</p>
<p>IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:</p> <p>Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:</p>
<p>1. Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме</p>
<p>2. Дисертација садржи све битне елементе</p>
<p>3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци</p> <p>Докторска дисертација представља оригиналан и иновативан допринос науци због стварања хомогеног херменеутичког система заснованог на обједињености свих аспеката мита у поезији Љубомира Симовића, као кључних смерница за ново читање овог феномена и начина његовог транспоновања у савремену српску поезију. Коначни исходи кандидаткињине темељне анализе мита у поезији једног од најзначајнијих савремених српских песника могу бити велики допринос интегралном увиду у богату ризницу песничких поступака поетике митологизовања, чиме би се, с једне стране, отвориле нове перспективе у тумачењу Симовићевог песништва, док би с друге стране резултати истраживања могли иницирати сагледавање мита у целокупном савременом српском песништву, односно код књижевника који су стварали у 20. и почетком 21. века, питање његове реактуелизације и функције, као што ће допринети и проверавању хипотеза о обиму, развоју и променама појединих књижевних традиција.</p>
<p>4. Дисертација нема недостатака</p>
<p>X ПРЕДЛОГ:</p>
<p>На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:</p>

Комисија предлаже да се докторска дисертација „Мит у поезији Љубомира Симовића“ прихвати, а кандидаткињи мср Александри Томић одобри одбрана.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Ђорђе Деспић (председник комисије)

Проф. др Предраг Петровић (члан)

Доц. др Наташа Половина (члан)

Проф. др Сања Париповић Крчмар (ментор)

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.